

ॐ
॥ श्री लक्ष्मी विनायक गणपति मंदिर ॥
लुणावाडा. ।

॥ परमपद विलास ॥

अने

परब्रह्म वेदान्त प्रकाश नकशो.

प्रि.मत ०-४-०

व्यास आनल.

20432

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૦૫૩૫ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ ૫૨૫૫૬ ચિંતાન

વિષય ૬-૧૪

॥ ॐ श्री गणेशाय नमः ॥

लक्ष्मी विनायक गणपति मंदिर ॥ लुणावाडा ॥

॥ परमपद विलास ॥

अने

परब्रह्म वेदान्त प्रकाश-नकशो.

लेखक-प्रकाशक,

दीनानंद परमहंस परिव्राजकाचार्य स्वामी

श्री विनायकयोगी महाराज-लुणावाडा.

धी शुद्धत प्रीटिंग प्रेसभां शा. सोमाबाद भंगणदासे
छाप्युं पांचकुवा, य र रस्ता—अमदावाद.

संवत् १९७८.

प्रत १५००.

सन १९२३.

मुद्र्य ३ ०-४-० चार आना दोष्ट जुड.

ભક્ત સજ્જનો પ્રતિ આશિર્વાદ.

આ પ્રકારવિધા વિદ્યાસથી ભ્રમયુર, એક અત્યંત ન્હાના અંથને પ્રસિદ્ધીમાં મૂકવાનું માન-પોતાના આત્મબંધુઓની ઉપકારીક ઉદાર સુમતિને માટે પ્રભુકૃપાનાં દર્શન છે. વસુધૈવ કુટુંબકમ્ આ સૂત્રના બહોળા વિજ્ઞાનનો આદેશ, સ્વદેશ ભૂમિના ભક્ત સજ્જનોના ઉચ્ચતર હૃદય દેશમાં તો હોવોજ જોઈએ. છતાં આ અંથના અતિ પ્રચારથી સ્વદેશની સ્વધર્મ જાગૃતી વિશેષ વૃદ્ધિગત થાઓ-એજ આશિર્વાદ । । । પ્રભુ કૃપાની પ્રસાદીજ.

સ્વદેશના અબ્યુદય સાથે-નિઃશ્રેયસ જ્ઞાન, ભક્તિ, યોગના સ્વયંપ્રકાશ સન્મુખ સ્વધર્મનો વિજયજ છે. આ વિજયના સામે અજ્ઞાન ભરેલા અનીતીમય વિષય વ્યવહારો, તથા નિર્ઘયતા, કુસંપ, કૃપણતા જેવા સ્વદેશના દુર્દૈવ પ્રકટ કરનારા અંધકારમય બુદ્ધિ વિહારો. કદાપી ટકી શકનારજ નથી. તેમ સ્વદેશોન્નતિ કે સુભક્તિ પ્રવાહના કલંકરૂપ, ઉદરભરી ઢાંભિક, પાખંડી, નાટકી વેષો જે સ્વદેશની અધોગતીને આશ્રય આપી રહ્યા હોય. કે જેથી સ્વદેશજનોની નિર્ભયતા, એકાત્મતા, આદિ મહાન્ સફળ્યોની ખોટ બતાવતા હોય, તેપણ કદાપી ટકી શકતાજ નથી.

આથી આ જ્ઞાનભક્તિમય સ્વદેશસેવા-સજ્જન ભક્ત પુર-
ષોને માટે સાક્ષ્યતાજ ધરાવે છે એમ સત્ય સમજાયો-અને
તેથીજ ધર્માત્રયો, દેવાત્રયોના સન્માન સાથે-જીવન્મુક્ત
યોગી સંત મહાત્માઓની પૂર્ણ મહતાનું પણ સેવન છે.

પોતાના જીવનના સાર્થકરૂપ-ઉદારના-નિજહીત
સ્વરૂપ જીવન્મુક્ત જ્ઞાન ભક્તિ વિકારને અમૃતવારી સિંચન
સ્વરૂપ છે, આ સ્વહિત કાર્યમાંજ સજ્જનોના હૃદયમાં
રહેલી લોભ તૃષ્ણાદિ અધમ વૃત્તિઓ જીવનના પાદમાં શસ્ત્ર
મારી સ્વહિત વિનાશ ઈચ્છે છે. તેને જાગૃતીનું વરદાન
આપનાર પ્રભુનો કૃપા પ્રસાદ ધારણ કરી સજ્જનો
કૃતાર્થ થશે.

હાલ મુ. ભરૂચ.
ઓશીસતી ખડકી.
તા. ૧-૨-૨૩.

વિનાયક યોગી.

ૐ શ્રી ગણેશાય નમઃ ॥

॥ પરમપદ વિલાસ ॥

~~~~~~

(રાગ ગરબી—સાંભળરે તું સજની મારો—એ ર.હ.)

~~~~~~

પ્રથમ નમું ગુરુ ગણપતિ દેવા, સ્વયં જ્યોતિ પરમાત્માણ;
ત્રિગુણાતીત પ્રભુ પ્રણવરાજશ્રી, બાહ્યાંતર નિજ આત્મા.

સુણજો ભકતજનો.

પ્રભુજી પોતે માયાતીત છે, છતાં માયામય ભાસેજી;
અંતર્યામિને અળગો જાણે પણ, આપ સ્વરૂપ પ્રકાસે. સુણજો.
વિવર્ત, કલિપત, માયા મધ્યે, ત્રિગુણાતીતનું બિંબજી;
તે ઈશ્વર, શિવ, ત્રિગુણાત્મક છે, જીવ તેનું પ્રતિબિંબ. સુણજો.
જીવના વ્યથિ-સમથિ વિભાગે, રમતા પ્રભુ બ્રહ્માંડેજી;
સાક્ષી, સદાશિવ વ્યાપક સ્થાને, અંતર્યામિ સહ પીંડે. સુણજો.
સમથિનો અભિમાની વિષ્ણુ, વ્યથિમાં તે રમતોજી;
દેહદેહમાં વ્યથિ ચેતન, તે જીવ દશ્યમાં ભમતો. સુણજો.
આ સૌ માયામય દૃષ્ટિનો, લીલા વિવર્તનો બાગજી;
જાગૃત મુક્ત પ્રભુરૂપ જોતા, એજ ખરા મહાભાગ. સુણજો.
અજ્ઞાની જીવ દેહ દૃષ્ટિથી, દેહ, જગત. ને પેખેજી;
દેહ અહં, મમ, કામ, ક્રોધની, દુઃખ વિડંબના દેખે. સુણજો.

અધોર જંગલ અતિ તૃષ્ણામય, જીવન વ્યર્થ શુભાવેજી;
 દુઃખ દરિયામાં વાસના બળથી, જન્મ મરણ ગતિ લાવે. સુષુળે.
 ગુરુ કૃપાથી પ્રભુને જોવા, કોઈ એક ચતન સમાતાજી;
 કોટી જીવમાં કોઈ એક શૂરા, બાકી નિષ્ફળ બતા. સુષુળે.
 આ સૌ લીલા ચિત્રપટાક્ષમક, જ્ઞાન્તિ કેરી રમતેજી;
 સ્વપ્ન વિહાર દિશા અવલોકે, જીવન ખોતા ભમતે. સુષુળે.
 પ્રભુ અધિષ્ઠાને સૌ ભાસે, માયારૂપ વિકારેજી;
 જ્ઞાન ભક્તિથી પ્રભુને જાણે, શાન્તિ સમજ ઉર ધારે. સુષુળે.
 દેહભાન ભુલે તે પ્રભુમય, રહેતા ભક્તિ પ્રભાવેજી;
 જાનુકંમ શ્રેણી વેદશાસ્ત્રની, સુગમ મતિના ભાવે. સુષુળે.
 લીલા પટપર ચિત્ર વિચિત્રે, જ્ઞાન્તિ દર્શન થાતુંજી;
 સદ્ગુરુ, શરણ કૃપા દર્શનથી. ભેદ અજ્ઞાન ળિહારું. સુષુળે.
 નિજ અંશાંશી જીવ સમૂહને, પરમપદે લલ જાવાજી;
 પરમાત્મા, મુક્ત સંત સ્વરૂપે, સદ્ગુરુ સ્વરૂપે ગાવા. સુષુળે.
 શ્રુતિ પુકારે દેવ ગુરુનો, અલેહ માને અધિકારીજી;
 તેજ પરમપદ સ્હેજે પામે, જ્ઞાન, ભક્તિ દે વધારી. સુષુળે.
 જ્ઞાન, ભક્તિ, ને યોગ સ્વરૂપનો, ખોધ પ્રવાહ ઉર ભરતાંજી;
 જીવ જ્ઞાન્તિનો વિદેશ ત્યાગી, સ્વદેશમાં સંચરતા. સુષુળે.
 સદ્ગુરુ વિષુ નહિ આવે આરો, સદ્ગુરુ-પ્રભુ છે એકજી;
 માટે સદ્ગુરુ સેવા કરવી, પ્રભુ સેવાનો ટેક. સુષુળે.

સત્શિષ્ય ઉવાચ.

હે !!! સદ્ગુરુ !!! મહાનાથ કૃપાજી, આપથી પરમ ઉદારજી;

બોધાતીત છતાં બોધવાણીથી, કરતા અતિ ઉપકાર.

વિનતિ સદ્ગુરુ.

ચિત્ર પટાંતર લીલા વર્ણવી, રમત છતાં સત્ય લાગીલું;
 સત્ય, દેહ વળગ્યો હૃદયામાં, દેહોહં મમતા જાગી. વિનતિ.
 આભાસમય, બુદ્ધિબુદ્ધિ, કાયા, સત્ય સ્વરૂપ કેમ ભાસેલું;
 જ્યાં લગ સત્ય સમજ રહે મતિમાં, ત્યાં લગ દેહ વિકાસે. વિનતિ.
 દેહ સત્યતા તૂટે એવો, બોધ બતાવો સ્વામિલું;
 દેહાભાસ કેમ બુદ્ધિયે-જ્ઞાને, કેમ ભેદ જ્ઞાન્તિ જામી. વિનતિ.
 ચેતન તત્ત્વમાં કેમ કરી ભાસે, કેવી રીત સમજાયેલું;
 એ સૌ જ્ઞાન્તિ લય કરી પ્રભુમાં, કેમજ તદ્દરૂપ રહીએ. વિનતિ.
 કરુણા દષ્ટિએ સહુ સમજાવો, સદ્ગુરુ દીનહયાળું;
 શરણ, શરણ, પાહી શરણાગત, ભક્તતણા પ્રતિપાળ. વિનતિ.
 આશા પૂરક, જીવ ઉદ્ધારક, પ્રભુ છો સંતસ્વરૂપલું;
 જીવન્મુક્ત સ્વરૂપે વિચારો, શાસ્ત્ર પુરાણ વેદરૂપ. વિનતિ.
 મતિ જમનાશક તારક જીવના, બોધ નૌકા કર ધારોલું;
 શરણ વિચારી, નિજ કિંકરને, સ્હેજે ભવાબ્ધિ તારો. વિનતિ.
 પ્રભુ સ્વરૂપમાં અલેહ વસતાં, જન્મમર્ત્ય દુઃખ વામેલું;
 પરમપદે રહી સ્વયં જ્યોતિમાં, શાન્તિ કેમ જીવ પામે. વિનતિ.

શ્રી સદ્ગુરુ ઉવાચ —

ધન્ય ધન્ય હે પરમ ભક્ત તું, જીવ ધણો સદ્ભાગીલું;
 સતકર્મોના યોગે તુજને, શ્રેયસ્ સૂઝે બડભાગી. મુણ્ડને ભક્તજનો.

મનુષ્ય જન્મમાં પાંચ પ્રકારે, પાંમર-વિષયી-ગણીયેલ;

અધિકારી-જ્ઞાતુ-સુમુક્ષુ-અનુક્રમ ભાવને લાણીયે. સુણજો.

(પામરનું સ્વરૂપ),

દેહ મોહમાં રાતો માતો, દેહ અહં-મમ, ભરીયોલ;

દેહ માન ને દેહ લોગમાં, વાસના ધરી ધરી ફરીયો. સુણજો.

દેહ મતિથી, દેહ વ્યવહારે, સુખ લોગવવા રાજીલ;

તન, ધન, દિશમાં મનને રમાડે, દેહ રમતની ખાજી. સુણજો.

દેહ સુખ દુઃખ અધિકારમાં, અતિ પ્રવર્ત્ત વિચારેલ;

દેહ વિલાસે, માનાપમાને, અહં મમ શરણુ વધારે. સુણજો.

હર્ષ શોકમય વિષયે પુરો, યશ કિર્તિમાં અથડાતોલ;

સૂઝે ન સત્કર્મે કે ભક્તિ, જ્ઞાનમાં ગોથાં ખાતો. સુણજો.

ગમે ન સંત સમાગમ કદીયે, દાન પુણ્યે કંગાલજી;

પ્રભુ સેવાનો સમય ન મળતો, સંસાર માનમાં વિશાળ સુણજો.

ધન તન મોહિ શૂરો પૂરો, દેહ દષ્ટિમય રમતોલ;

કર્મખળે સૌ સુખ મેળવવા, પાપમતિએ ભમતો. સુણજો.

સૂઝે ન પ્રભુ પરાયણુ રહેવા, હું કર્તા પુરૂષાર્થીલ;

કુશળ રહે છે લોકેષણમાં, દંભ પ્રપંચમાં સ્વાર્થી. સુણજો.

એવાં લક્ષણુ પામર જનનાં, તે ન આવે અહિં કામલ;

અધોગતિએ જન્મ ગુમાવી, અંતે નરકનો ઠામ. સુણજો.

(વિષયીનું સ્વરૂપ).

વિષયીજન પામરથી જાણી, પણ મૂઢાતિ પીછાણેલ;

જગકર્તા છે એમ તો શ્રવ્ય, ઠર રાખી રહે શાણો. સુણજો.
 સંત સમાગમ કરે ખરો પણ, સશંક રહે દીનનીશણ;
 અહંકર્તા બળ રાખે હૃદયમાં, માને પ્રારબ્ધ કે ઇશ. સુણજો.
 તનને સુખમાં ધનની પૂર્ણતા, મેળવવા મથે કોડેણ;
 દેવીદેવીને સ્વાર્થે આરાધે, ઠામઠામે કરજોડે. સુણજો.
 મંદિર, તીર્થ, ક્ષેત્રમાં ભટકે, અંધશ્રદ્ધા અથડાતીણ;
 શુદ્ધ સમજ ના હાથ આવતી, તેથી મતિ ગભરાતી. સુણજો.
 દેહતણા વિષયો ના રૂચે, દેહ મરતો જોઇ ત્રાસેણ;
 ક્ષણક્ષણમાં વૈરાગ્ય વિચારે, હુબતો મોહાભાસે; સુણજો.
 જોવા ઇચ્છે પણ જડે નહિં કે, દેહને કોનો આધારણ;
 સત્યાસત્ય ના સૂઝે હૃદયમાં, કોણ છે દેહ રચનાર. સુણજો.
 લોભ, તૃષ્ણાની લાગે ઊંણુતા, રહે ધણો ભયભીતણ;
 કામ, ક્રોધનો ત્રાસ સહે પણ, જડે ન સત્યની રીત. સુણજો.
 સ્ત્રી પુત્રાદિક રક્ષણ કાર્યે, બનતો અતિ ઉદારણ;
 દાન પુણ્યમાં કૃપણ બનીને, કરતો કંઈ ઉપકાર. સુણજો.

(અધિકારીનું સ્વરૂપ).

હવે અધિકારી કેરી યોગ્યતા, સત્યાસત્ય વિવેકણ;
 અમત્ય દેહને મિથ્યા માને, સત્ય અવિનાશી એક. સુણજો.
 વર્ણશ્રમના ધર્મ સ્વિકારે, સત્ત્વ વિચારો ધારેણ;
 સદ્ગુરુ સંત ચરણની સેવા, ગુરુ પ્રભુ અસેદ્ધ ઊચ્યારે. સુણજો.
 અનુબંધ-સાધન-ચાર ચારથી, લક્ષણ તત્પર દાખેણ;
 મન સંયમ, ઇન્દ્રિય નિયંત્રણ, અતિ પ્રેમે ઊર ભાખે. સુણજો.

સંધ્યા, પૂજા, વૃત, તપ, નિતિ, મૂર્ત્તામૂર્ત્ત ગુરુદેવજી;
 ભક્ત-ભક્તિ મયીદા સેવતાં, શુદ્ધ વસે તતખેવ. મુણ્ણજે.
 વેદ કર્મ પ્રજ્ઞાપણ કરવા, અહંભમતને તજતાજી;
 કામ, ક્રોધ, મદ, છળ, પ્રપંચથી, અતિશય જાગૃતી સજતા. મુ.
 દયા, ક્ષમા ને ઉદારતાથી, નિજને શુદ્ધ વિચારેજી;
 સંતોષ ધૈર્ય પ્રમાણીકતાએ, રમતા જન વ્યવહારે. મુણ્ણજે.
 સંત સેવામાં પ્રબળ પ્રભાવે, સમાગમ જોધ વિચારેજી;
 શ્રુતિ, સ્મૃતિ ને પુરાણ ઉપર, અત્યંત શ્રદ્ધા ધારે. મુણ્ણજે.
 દેહ, વ્યથિ ને સમૃદ્ધિ, ઈશ્વર, પાદ માયામય જાણેજી;
 વિવર્ત્ત મિથ્યાભાસ છોડવા, પ્રભુ પ્રેમ ઊર વખાણે. મુણ્ણજે.
 અતિ કષ્ટમય પ્રભુ પોકારે, ઠંડારે ઝડેલા ધાળેજી;
 દીન દાસને ચરણે રાખી, ખાદ્યાંતરમાં સમાળે. મુણ્ણજે.
 પંચાયતનથી અલેહ સ્વરૂપે, એક પ્રભુ અવિનાશીજી;
 આશ્રહ મત પંથાદિક ત્યાગી, સનાતન પ્રેમ વિલાસી. મુણ્ણજે.
 સત્તા શક્તિ-પ્રકાશક સવિતા, વિજય અંતર્યામીજી;
 સાક્ષી શિવ ને પતિ ગણેશ છે, અલેહ ભક્તિ નિષ્કામી મુણ્ણજે.
 પ્રેમ ભક્તિ અને જ્ઞાનામૃતથી, ગગન મતિ ગતિ ચઢતોજી;
 છતાં દેહ જામ મોહ ન છુટે, પુનઃ ભુલવણી ભમતો. મુણ્ણજે.
 (જ્ઞાસુનું સ્વરૂપ).
 તે આધકારી, હવે જ્ઞાસુ, વિશેષ જાગૃતી ધારેજી;
 જળ કરી સંત સમાગમ સેવે, શુદ્ધ સેવાને વધારે, મુણ્ણજે.
 અતિ તિમ વૈરાગ્ય વૃત્તિએ, અહંભમત મોહ છોડેજી;

જીવ-બ્રહ્મની અલેક્ષતાને, મેળવવા મથે ઠોડે— મુણ્ણો.
 જળ પરપોટો-જળ પૂરણ છે, મિથ્યાભાસ આ દેહજી;
 દેહકાર્ય-સહ મિથ્યા મોહથી, જગૃતિ સેવે તેહ. મુણ્ણો.
 સત્ય, સત્ય, આ જીવ ચેતન છે, અગ્નિ તણખા રૂપજી,
 ગુરૂ કૃપાએ તણખો કોઈ દી, પામશે અગ્નિ સ્વરૂપ. મુણ્ણો.
 સત્ય, પ્રમાણીક, નીતી, આદર્શ, ખપ પૂરતો વ્યવહારજી;
 અમૃત કાળ ગુરૂ સેવા વિચારે, તજે પ્રપંચ સંસાર. મુણ્ણો.
 સહુ જીવાત્મા કર્મ યોગથી, પામે ભિન્ન ભિન્ન દેહજી;
 દીલા રમતમાં રામ રમે છે, પ્રભુ રૂપ સાચવે સ્નેહ. મુણ્ણો.
 શ્રુતિ, શાસ્ત્ર, અનુભવ પર શ્રદ્ધા, સંત વિશ્વાસ મતિમંદજી;
 અતિ વિવેકે દુર્ગંધ ત્યાગી, સુગંધ, ગૃહે મકરંદ— મુણ્ણો.
 (મુમુક્ષુનું સ્વરૂપ).

એ જીજ્ઞાસુ-હવે મુમુક્ષુ, પળ પળ પ્રભુ ! ! ! પોકારજી;
 હે ગુરો ! ! ! હે પ્રભો ! ! દીન વાણીથી, અમૃત વિનયાધાર. મુણ્ણો.
 ક્ષણિક દેહનો નહિં બરોસો, રહી જાશે પ્રભુ સેવજી;
 બનતી ત્વરાએ જીવ ઇશ્વર જગ, તજવા ઉદ્યોગી એવ. મુણ્ણો.
 અનંત માયામય તણ પ્રભુ કૃપા, પાસુ પરમપદ બાળેજી;
 હું એ માનમમત છે મિથ્યા, જપોતિ તત્ત્વગતિ રાખે. મુણ્ણો.
 આકાશમાં નિલતા જેમ ભાસે, તેમ જીવને દેહ ભાસેજી;
 દેહ, માન, મોહ, વિષયેચ્છાથી, અળગો “રામ” વિલાસે. મુણ્ણો
 આબ્યું સુખ દુઃખ સહન કરે છે, હર્ષ શોક મતિ તજતાજી;
 કંઈ માત્ર મન સહિત તણને, કેવળ પ્રભુને ભજતા. મુણ્ણો.

નૂતન વાસના પ્રગટ ન થાતી, જન્મ મૃત્યુ સંહરવાળું;
 અતિ પ્રયાસી નિશદીન સેવે, ગુરૂ નૌકા જગ તરવા. સુણજો.
 કઠોરતા, કંબુસતા, કુરતા, સ્વપ્ને પણ ના આવેલું;
 અષ્ટ પ્રહર પ્રભુમય રહેવાને, જાગૃતી અંતર લાવે સુણજો.
 ગફલત ત્યાગી ગંભીરતાથી, જીવન અનુભવ સંગીત;
 અતિ નિર્મળ વ્યવહાર સેવતાં, પ્રભુમય રહેવા ઊમંગી. સુણજો.
 એજ મુમુક્ષુ સ્વભાવ સાચો, સત્વ, ઉદાર, સંસારેજ,
 નારી હીંડે પણ ચિત્ત બાલકમાં, તેમ પ્રભુ પ્રત્યે ધારે. સુણજો.
 (મુમુક્ષુનું સદ્ગુરૂ શરણ)

મુમુક્ષુનો ઉદ્ધારજ કરવા, પ્રભુ સદ્ગુરૂ રૂપ આવેજ;
 મુમુક્ષુ નરને સ્કંદજ સમજમાં, પ્રેમથી શરણે લાવે. સુણજો.
 વેદ શાસ્ત્ર અનુભવ યોગેથી, પ્રહ્મશ્રોત્રિય કહાવેજ;
 સભર પૂર્ણ રસ પ્રહ્મ પ્રાપ્તિને, પ્રહ્મનિષ્ઠ પ્રભુ ભાવે. સુણજો.
 સદ્ગુરૂ શરણ ઇચ્છતો પ્રેમે, નજર ઠરે તે ઠામજ,
 તુરંત સદ્ગુરૂ દીક્ષા ધારી, તજતો દેહ અહંભામ— સુણજો,
 ગુરૂ આજ્ઞા પાળક બની વિચરે, ગુરૂને પ્રભુ રૂપ જાણેજ;
 તન મન ધન શરણાગત સેવા, કરવા હોંસ પ્રમાણે. સુણજો.
 વેદ સાર ગુરૂ મંત્ર પ્રસાદી, ગૃહી જપ બળ ગુણ ગાતોજ;
 બુદ્ધિ દોષ વિક્ષેપ છુટતાં, ઊર્ધ્વ ગતીએ જાતો. સુણજો.
 વિદેહી પરમાત્મા દેહધારી, નિજ કથ્યાણુ રૂપ સંતજ;
 સદ્ગુરૂ પ્રભુની સેવા સાટે, લાવે દેહ મતિ અંત. સુણજો.
 સદ્ગુરૂ પરમાત્મા છે અભેદે, સેવી જન્મ સુધારેજ,

ભક્તિ પ્રવાહ હૃદયમાં ધારી, જ્ઞાન ગતિ નિરધારે— સુણજો.
 ગુરુ શરણે જાતાં લોકજનન-મતિમાં આડે આવેજી;
 ત્યાં લગ યોગ ન આવ્યો જાણવો, શરણ પ્રેમના ભાવે. સુણજો.
 (જીવનો જીવન વ્યવહાર.)

પાંચ પ્રકારે જાગૃતી થાતાં, ગુરુ કૃપા અનુરાગીજી;
 સત્સંગ યોગે અમૃત પીતાં, આરે આવ્યો ખડભાગી. સુણજો.
 આરે જીવને નૈકા લાધે, એ પણ દુર્લભ વાતોજી;
 નૈકાગત પ્રભુ શરણ સેવવા, ઇચ્છા, કૃપાને રહાતો. સુણજો.
 અહં મમતને મોહ લોભની, જાળ જીવને ન ફસાવેજી;
 એજ પ્રભુની કૃપા મતિથી, સત્વરતા સમજાવે. સુણજો.
 જીવનો યોગ ખડો થાય અંતર, પ્રભુ કૃપા દરસાવેજી;
 તુરત સંત સ્વરૂપે દરશા, મંત્ર વૃદ્ધિ વરસાવે. સુણજો.
 જન્મ જન્મનાં સત્કર્મોનાં, બીજ જીવને પામેજી;
 બીજ ફળમય કુમતિને ગાળી, જીવ-પ્રભુમાં વિરામે. સુણજો.
 અતિ પ્રભુભક્તિ ઊર જામે, કર્મ તણે અંત આવેજી;
 જ્ઞાન પ્રકાશે પ્રભુમય રહેવા, પ્રેમ હૃદયમાં ભાવે. સુણજો.
 હવે સમજ હે જીવ મુમુક્ષુ !!! શ્રદ્ધા અતિ યોગ પાળેજી;
 સત્ય સમજને હૃદય વિચારી, ઊત્કૃષ્ટ મતિ ભ્રમ ટાળે. સુણજો.
 પ્રથમ કર્મની ગતિ વરણવું, તે તુજને બળ દાતાજી;
 કર્મ સ્વરૂપની સત્ય સમજથી, કર્મ અકર્મ વિધાતા. સુણજો.
 દીનરાત્રી છે કર્મગતીમય, પ્રલોભા પથરાતીજી;
 કર્મ વિના નહિં ક્ષણ એક જાતી, નિષ્કર્મથી વિખરાતી. સુણજો.

વ્યવહારી-ને હૈવી એ રૂપ-કર્મ સ્વરૂપને જાણેલું;
 વ્યવહારિ તે દેહ નિર્વાહમય, અહં મમ રૂપ પ્રમાણે. સુષુન્ને.
 (વ્યવહારીક કર્મ સ્વરૂપ).

લેણા દેણા, ઊઘમ, હુન્નર, કળા કુશળતા રૂપેલું;
 વેપાર ધંધો, નોકર, ચાકર, ગતિ વ્યવહાર સ્વરૂપે. સુષુન્ને.
 ભોગ, આહાર, વિહાર, સંતતી, નારી, ધનનો સબંધલું;
 તન્મય તે ગતિ વ્યવહારિક પણું, શુદ્ધ સમજ પ્રતિબંધ. સુષુન્ને.
 વ્યવહારિક પણું રજ-તમ ત્યાગી, વિચરે સત્ત્વ વિહારલું;
 ગમે તેમ થાએ તો નહિં તજતા, સાત્ત્વિક મતિ વ્યવહાર સુષુન્ને.
 સત્ત્વ મુખ્યમાં ગૌણ રમતથી, રજ, તમમય વિહરતાલું;
 સત્ત્વ શુદ્ધની ગતિ ઊર્ધ્વ છે, સમજ જાગૃતી ધરતા. સુષુન્ને.
 કર્મ શુદ્ધિનો એ છે પાયો, હૃદયેથી નવ જાયેલું;
 તેથી બુદ્ધિ ગતિ હર્ષનતા, તણ સજ્જન બરપાયે. સુષુન્ને.
 (હૈવી કર્મ સ્વરૂપ).

હવે હૈવીની રીતે વેદ પર, શ્રદ્ધા ધર્મ વિચારેલું;
 નિજ વર્ણાશ્રમ મર્યાદાથી, કર્મ પ્રત્યગતા ધારે. સુષુન્ને.
 સત્ત્વ મતિમય નિજ સંસારે, અકલ્પ્ય સમજતોલું;
 તેમજ નિજ જીવ બંધન તોડી, પ્રભુ સ્વરૂપે સમાતો. સુષુન્ને.
 તેજ ધર્મનો અર્થ સત્ત્વ છે, ધર્મ વિચારે વરતેલું;
 સ્વધર્મ કળ પ્રાપ્તિના માર્ગે, મુક્ત થતા વિવર્તે. સુષુન્ને.
 સ્નાન, સંધ્યા, ને પ્રણામરૂપે, વૈશ્વદેવ નિત્ય કરવાલું;
 યજ્ઞયાતન પ્રભુ રૂપ સ્મરારે, સમમતિ ધીરજ ધરવા. સુષુન્ને.

શકિત^૧, સૂર્ય^૨, વિષ્ણુ^૩, શિવ^૪, ઐ ગણુ માયામય વેદ જાણેલ;
 માયાતીત ઐ ગણુના પતિને, ગણુપતિ નામે વખાણે. સુષુન્ને.
 ગણુવિષ્ણુપતિનહિં, પતિ વિષ્ણુ ગણુ નહિં, એમ અલેહ પંચમાનોલ;
 દેહ, વ્યાધિ, સમષ્ટિ-સાક્ષી પતિ, ઐ પરબ્રહ્મ પ્રભુ જાણે. સુષુન્ને.
 દેહ અભિમાની વ્યધિ જીવ છે, સમષ્ટિ વ્યાપક જાણેલ;
 ઊભય દેહ દેહીનો સાક્ષી, તે ઇશ્વર-શિવ-માનો. સુષુન્ને.
 મુર્તિમુર્તિ સ્વરૂપ પોતાનું, પ્રભુમય રહેવા ધારેલ;
 તે જ્યાં ત્યાં જ તે રૂપે પણ, પરમાત્માને વિચારે. સુષુન્ને.
 સત્ય સમજતાં અલેહ રૂપે, પ્રભુને પરમ ઉપાસેલ;
 ઉપાસના સત્કર્મની ધારા, નિજ આત્મા મય વાસે. સુષુન્ને.
 તેજ મતિરૂપ-મતિપ્રકાશક, તેજ મતિ અંતરમાંલ;
 તજ મતિનો સાક્ષી-શિવરૂપ, મતિપતિ ઐ નિજરૂપમાં. સુષુન્ને.
 બુદ્ધિપતિ રૂપ, સદ્ગુરુ પ્રભુજી, બ્રહ્મજ બ્રહ્મરૂપ સંતજી;
 શુદ્ધ સત્વકર્મોના પ્રભાવે, ઓળખાતા નિજચિત. સુષુન્ને.
 સદ્ગુરુ દરસે દેહધારી પણ, દેહ રહિત બોધ હાતાલ;
 કૃપા ચર્ણામૃત પાન થતાં તો, ઉપજે અંતર શાતા. સુષુન્ને.
 જ્યાં લગ જીવને દેહ દૃષ્ટિનું, મનથી ભાન ન છુટેલ;
 ત્યાં લગ ગુરુ પણ દેહધારી છે, એમ હૃદય બલ કુટે. સુષુન્ને.
 જીવ નિજને જળ બિંદુ પેળે, દેહ પરપોટો ભાસલ;
 નિજમાં ન બુદ્ધિમિથ્યા છે તે, ગુરુમાં ન દેખે દેહભાસ. સુષુન્ને.

(કર્મ વિભાગ સ્વરૂપ).

વેદ કર્મમાં ત્રી લાગ બાણો, કર્મ, અકર્મ, વિકર્મેશુ;
 વેદ તથા મર્યાદા ફલાણા, તે તો ગણાયજ કર્મ. સુબુજો.
 વેદ વિધિમય, કર્મ પ્રદ્યાર્પણ, કરતાં અકર્મ ગણાયેશુ;
 વિચિત્રીયુ સ્વચ્છંદી વર્તનને, વિકર્મ એમ મનાય. સુબુજો.
 કર્મ મર્યાદા સમજી કરવા, ગુરુ મુખ વણો પ્રમેયેશુ;
 તે કર્મો પ્રદ્યાર્પણ થતાં, જ્ઞાન ભક્તિ મતિ શોધે. સુબુજો.
 પ્રદ્યાર્પણથી શુદ્ધ મતિની ગતો ઉર્ધ્વને પામેશુ;
 વ્યષ્ટિ સમષ્ટિના ત્રિદેહ માનને, તાડી તૂરિય વિરામે સુબુજો.

(સ્થૂલ દેહાભિમાન તજવાની રીત).

સ્થૂલ દેહના સામિમાનનો, ઇચ્છે સમૂહો નાશશુ.
 સુબુજો:ખ માનાપમાન હર્ષને, શોકથી પામે ન ત્રાસ. સુબુજો.
 ક્રિયમાણુ સ્થૂલ દેહની સાથે. ધર્મ વિચારે લય બનુંશુ;
 ક્રિયમાણુ-પુરુષાર્થનું બળતે, આપોઆપ વિહવાતું. સુબુજો.
 હું તું અહ મમ કદા ન સેવે, સહનશીલતા ધરતાશુ;
 રજો, તમો, વિષયાદિક વૃત્તિ, ગુરુ કૃપાએ સંહરતા. સુબુજો.
 શરીર, ધન, પર મમતા છુટે, તેમ નિર્મળ જીવ થાતાશુ;
 પરમાર્થ, ઉદ્ધાર કર્મ પર પ્રીતી, થતાં ઉર્ધ્વ ગતો બતા. સુબુજો.
 સૌમ્ય રમતા પણુ સૌથી ન્યારા, રહી વ્યવહાર વિહરતાશુ;
 સ્થુલાભિમાન તથા લય કોટી, સમજી શાન્તિ ધરતા. સુબુજો.

(સૂક્ષ્મ દેહાભિમાન તજવાની રીત).

પ્રાપ્તાપ્રાપ્તના ભોગ વિહારે, નવી ઇચ્છા નહિ કરતાશુ;

જેમ તેમ પણ સંતોષ સેવી, પ્રભુ ચરણે મતિ ધરતા. સુણજો.
 વાસનાનો આ દેહ સ્વમવત, વાસના ત્યાગ વિચારેલ;
 હૃદય ગ્રંથીનો બોજો ત્યાગવા, વાસના બળને સંહારે. સુણજો.
 સંકલ્પ કે વિકલ્પ કરે ત્યાં, મન ચગડોળ ચઢાવેલ;
 પણ મનની ગતિ રોકી લેવા, ગુરુ કૃપા બળ સ્થાવે. સુણજો.
 વાસના બળથી પાણી ઉઠજો, તે જમાંથી વખોડેલ;
 ગુરુ કૃપાએ મતિ સૂલટે, સૂક્ષ્મ કીલ્લાને તોડે. સુણજો.
 સૂક્ષ્મ દેહની એ લા કોટી, બિલ્લવ હૃદયે ન આવેલ,
 તૃષ્ણા રહિત જેમ તેમ વિહરતાં, ભોગ વૈભોગ ન લાવે. સુણજો.
 એમ સ્થૂલને સૂક્ષ્મ દેહકૃતિ, દીનનીશમાં લય સાધેલ;
 હવે ત્રીજા કારણ દેહકેરી, લય કોટીમાં મતિ વાધે. સુણજો.

(કારણ દેહાભિમાન તજવાની રીત.)

કારણ દેહ પ્રારબ્ધ બન્યું છે, જન્મ સાથે લધ આવ્યાલ;
 ગત જન્માંતર કેરાં કર્મો, પ્રારબ્ધ સ્વરૂપે ભાવ્યાં. સુણજો.
 કારણ આધારે સૂક્ષ્મ દેહને, સ્થૂલ દેહભાન ભાસેલ;
 દેહ બીજ આ કારણ દેહ છે, સ્થૂલ સુધી તે વિલાસે. સુણજો.
 ગત જન્મેના કર્મ બીજ તે, સુષુપ્ત ભૂમિમાં વાવ્યાંલ;
 તે કર્મો સ્થૂલમાં ભોગવતાં, સુખદુઃખ ભોગો ભાવ્યાં. સુણજો.
 અવસ્ય મેવ તે ભોગવવાનું, કદા નહિં કરમાશેલ;
 રામ, યુધિષ્ઠર, નળ, સમ વિચર્યા ભોગવતાંજ છુટાશે. સુણજો.
 ક્રિયામાણને સંચિત કેરું, મૂળ સુમિરૂપ કહીએલ,
 ગુણ-કર્મમય દેહ દૃશ્યનું, ભાવી-કારણ લહીએ. સુણજો.

અહં ઊત્થાન પ્રકૃતિ સાથે, ધુંધવાતાં તે સળગેલ; સુણજો.
 તે કારણ દેહરૂપ સુષુપ્તિ, સ્થાને જ્ઞાન્તિ વળગે.
 બગતો અગ્નિ જળમાં ગરમી, કરી પરપોટા લાવેલ, સુણજો.
 હવે પછી પરપોટા ન થાવા, આ અગ્નિને બુજાવે.
 અગ્નિને બુજાવવા માટે, અહં ઊત્થાન તરછોડેલ, સુણજો.
 મહત્ત્વ પ્રકૃતિ ગતિ તજતાં, ત્રિદેહ મૂળને વખોડે. સુણજો.
 સુપ્તિ અવસ્થા પ્રારબ્ધ કારણ, મહત્ત્વનો ઠામલ,
 માયામય દેહ વિવર્તિ મુળનું, સ્વરૂપ વિવર્તિ તમામ. સુણજો.
 એમ ત્રણે દેહોની રચના, અહં મમહીન ભોગવાતીલ,
 નૂતન જન્મ તણું બીજ બાળી, પ્રભુ ચરણે મતિ થાતી. સુણજો.
 અત્યારે જે દેહ દૃશ્ય તે, પ્રારબ્ધ બળે ગહગહ્યેલ,
 દડો આયુગતિ નિયમે વહેતાં, અંતે આપ અટકશે. સુણજો.
 બે વાસના ભોગ ભોક્તા બનતાં, નવાં કર્મ બંધાયેલ.
 પુનઃ દડાને ગતિ આપતાં, પુનર્જન્મમાં જશે. સુણજો.
 નવો જન્મ અટકાવવા માટે, અગ્નિ શાન્તજ કરવોલ,
 અગ્નિ બુજાતાં બુદ્ધબુદ્ધ ન થાશે, એવો યોગજ ધરવો. સુણજો.
 (અવસ્થા સ્વરૂપ)
 ત્રિદેહ કેરી ત્રણ અવસ્થા, બગૃત સ્થુલની બણેલ,
 ક્રિયમાણ કર્તૃત્વની ઘટના, પુરૂષાર્થ રૂપ પ્રમાણે. સુણજો.
 તેમાં નિરહં બાવ વિચારી, સૂક્ષ્મ વિચારને ભેતાલ,
 સ્વપ્નાવસ્થા મિથ્યા જમણા મિથ્ય સમજીને ખોતા. સુણજો.

તે સંચિત રૂપ મનની વાસના, બિન્ન બિન્નતાનાં ગોથાંજી,
 સ્વપ્નસાગરને વર્ણવતા તે, પોપાંઆઇનાં પોથાં. સુષુન્ને.
 કારણ દેહની મુષુપ્તિ કહીએ, ઘોર નિદ્રા ઘોરરૂપજી,
 પ્રારબ્ધ મય આ અંધકારમાં, વિસર્ગા નીજ સ્વરૂપ. સુષુન્ને.
 અંધકારમાં અંધ બનીને, સ્થુલ જગતમાં રમતાજી,
 તેવા નર-પશુ સમાન બાણો, અંધકારમાં ભમતા. સુષુન્ને.

(વ્યઘિ સમઘિ અલેહ જીવસ્વરૂપ)

આમ ત્રિદેહો વ્યઘિ-કર્મના, ગુણના-સમઘિ ધારોજી,
 વ્યઘિ-સમઘિ દેહાભિમાની, સરખા છેજ વિચારો. સુષુન્ને.
 વ્યઘિ-ત્રીદેહ તણા અભિમાની, વિ^૧વ, તૈજ^૨સ, ને પ્રાજ^૩જી,
 સમઘિ, વિરાટ ને હિરણ્યગર્ભે, અવ્યાકૃત સર્વજ્ઞ. સુષુન્ને.
 વ્યઘિ એકજ કણને લઇએ, સમઘિ ઢગલો ગણીએજી,
 એક ફેરાને વ્યઘિ સમજે, વૃઘિ-સમઘિ ભણીએ. સુષુન્ને.
 વ્યઘિ અભિમાની તે પણ જીવ, તેમ સમઘિ ગણીએજી,
 જેજ પ્રકારે વ્યઘિ સમઘિ, અવિદ્યા, વિદ્યામય ભણીએ. સુ.
 વિદ્યા અવિદ્યા સમાન ત્રિગુણી, સમાનતાએ મહત્તત્તજી,
 તેજ ઇશની તૂર્યામાયા, જેમાં છે જીભયત્વ. સુષુન્ને.
 ત્રિદેહ કેરા મિથ્યા અહને, ત્યાગે જે અધિકારીજી,
 સોહં જીવ કહે છે તેને, ગુણ દેહમતિ ભય હારી. સુષુન્ને.

(ઇન્દ્ર સ્વરૂપ)

ત્રિદેહ સ્વરૂપના મિથ્યા મોહનો ત્યાગ થતાં શિવરૂપજી,

ત તુર્ય, સાક્ષી છે ઇશ્વર, કુટસ્થ સ્વાધિન રૂપ. સુણજો.
 ઘોર અંધકાર ગુફા નિવાસે, ત્રિદેહ કેરી બ્રાન્તલ,
 ત્રણ અવસ્થા ત્રીગુણના રીતે ત્રીકર્મોની વિશ્રાન્ત. સુણજો.
 ત્રિગુણી માયાની સ્થનાને, ત્યાગે જે શુરવીરલ,
 તે જીવ ટળીને શિવરૂપ થાતો, આપ આપમાં ધીર. સુણજો.
 દેહ બંધના બળને બાળે, નિમજ તૂર્ય પ્રકાશલ,
 આત્મમળી, મોક્ષે ગુરૂકરૂણા, પ્રભુનો પ્રેમ પ્રકાશ. સુણજો.
 માયા મોહને આધિન તે જીવ, માયા આધિન જેનેલ,
 તે ઇશ્વર-સાક્ષીને સમજો, જ્ઞાન પ્રકાશ છે તેને. સુણજો.
 અજ્ઞાન માયા મોહ હુબાવે, જીવને ત્રિદેહ મંહેલ,
 વિદ્યા જ્ઞાન ત્રિગુણી માયા, નિજ સ્વાધિનમાં ત્યાંહે. સુણજો.
 માયા તણી ઉપાધિ એમજ, જીવ-ઇશ્વરને જણેલ,
 શુદ્ધ સત્વ તે ઇશ્વર કર્તા-ધર્તા-હતા પ્રમાણે. સુણજો.
 જેને આધિન માયા વ્યગ્ઠિ, સમગ્ઠિ જીવ ગણાતાલ,
 તે ત્રિ સત્તા છતાં સ્વતંત્ર છે, તેથી અકર્તા ગણાતા. સુણજો.
 ઇશ્વર સત્તામાં અનેક પ્રજ્ઞાંડો, અનેક જીવની જાતલ,
 પ્રારબ્ધ, સંચિત, ક્રિયમાણથી, ગુણ કર્મની રીતભાત. સુણજો.
 તે ઇશ્વર છે બિંબ વિવર્તમાં, તેથી ન તે પૂર્ણપ્રજ્ઞલ,
 જીવની વિશ્રાન્તિ તૂર્યા છે, ઉભય છુટે પરપ્રજ્ઞ. સુણજો.
 (વિવર્ત કલ્પિત માયા સ્વરૂપ)
 ઇશ્વર પર છે વિવર્ત માયા, તેજ અહં ઉત્થાનલ,
 વિકલ્પ સ્વરૂપે દ્વિધા પ્રકાશે, ઇશ્વર-જીવને સ્થાન. સુણજો.

અહં અસ્મિ વિકલ્પે ઇશ્વર એકોહં લેદ વિદ્યાસેજી,
 ક્રીડશોહં થી સમષ્ટિ, વ્યષ્ટિ, જીવ અનેક ચિદાભાસ. સુષુન્ને.
 વિવર્ત સિંધુપર ઝૂં પરમાત્મા, બિંબ રૂપ ઇશ જીવોજી,
 પ્રતિબિંબ રૂપ સમષ્ટિ, વ્યષ્ટિ, જીવ મિથ્યાજ પ્રમાણો. સુષુન્ને.
 જીવ છે કાર્યનું કારણ ઇશ્વર, માયા તે ઉપાદાનજી,
 નિમિત્ત માત્રની સત્તા ઇશ્વર, બન્ને વિવર્ત સમાન. સુષુન્ને.
 જીવ-ઇશ્વરની સત્તા જુદી, માયા ભાસથી ભાસેજી,
 માયાભાસ ટળતાં ગુરૂ કરૂણા, થાતાં સ્વયં પ્રકાશે. સુષુન્ને.
 અહં ઉત્થાન વશે છે ઇશ્વર, દેહવશ જીવ ખચીતજી,
 અહં ઉત્થાન સહિત જીવઇશથી, અગગો પ્રભુ માયાતીત. સુષુન્ને.
 ઇશ પદે જીવ મોક્ષજ માને, અહં વિકલ્પના લેદેજી,
 જીવ પ્રભુમાં સ્વસ્વરૂપ છે, નદી સાગરના અલેદેજી. સુષુન્ને.

(પરબ્રહ્મ પરમાત્મા સ્વરૂપ)

તે પ્રભુ પ્રિયપતિ પરમેશ્વર છે, ગણપતિ નામે કહીયેજી,
 તન્મય ભક્તિ પ્રેમરસ પ્રગટે, સ્વસ્વરૂપમય રહીએ. સુષુન્ને.
 સદ્ગુરૂ સ્વરૂપે સેવા સાધે, યોગ અવિકૃત થાતાંજી,
 યોગાયોગ સમરસતા અલેદે, અમૃત પદમાં સમાતા. સુષુન્ને.
 કોષ વિધિ પણ જીવ, ઇશિની, અન્નમય કોષ તે પેહેલોજી,
 પ્રાણ-^૨મનો^૩મય-વિજ્ઞાન^૪મયથી, આનંદ^૫મય છે છેલ્લો. સુષુન્ને.
 સ્થુલ દેહનો અન્નમય કોષ છે, સૂક્ષ્મદેહના બે જોયજી,
 પ્રાણ-મનોમય કોષને ગણતાં. કારણ વિજ્ઞાન સોય. સુષુન્ને.

આર કોષમાં વ્યઘિટ સમઘિટ, ત્રીદેહ વાસે અભિમાનીજી,
 પંચમ આનંદમય-ઈશ્વરનો, શાસ્ત્ર વદે છે વખાણી. સુષુળે.
 કોશાલીમાની ઈશ્વર જીવથી, અગગો કોષાતીત વેદેજી,
 આર કોષ બંધ-પંચમ મોક્ષનો, કોશાતીત છે અસેદ. સુષુળે.
 જીવ બંધન શિવ મોક્ષ સ્વરૂપે, ચતુર કોષ જન્નજેજી,
 દેહ મોહમય જીવને જાણે, ઇશ મોહહીન સંભાળે. સુષુળે.
 ત્રિદેહ મોહ સહિત તે સોહં, શુદ્ધ જીવાત્માની રીતજી,
 સોહં-સુદેહ હંસ સ્વરૂપ તે, ઈશ્વર છેજી ખચીત. સુષુળે.
 બંધ મોક્ષથી રહિત તેડો, સદ્ગુરૂ જ્ઞાનાતીતજી,
 સોહં હંસથી રહીત ગણાતાં, પરમહંસ પ્રભુ ખચીત. સુષુળે.
 (દેહથી આરંભ કરતાં પાદોનું સ્વરૂપ)

(પ્રથમપાદ)

બગી દેહથી આરંભ કરતાં, દેહદશ્ય જગ ભાસેજી,
 દશ્ય તણે દષ્ટા દેહાંતર, દેહી જીવ ચિદાભાસ. સુષુળે.
 પ્રથમપાદ આ દેહની રચના, બાહ્યાભાસમય જાણેજી,
 અંતર નિશ્ચય જીવ ચેતનમય, રોમરોમ પરમજો. સુષુળે.
 જેના આધારે દેહ ઈન્દ્રિયો, પ્રાણ, કરણ સૌ ચાલેજી,
 તે જીવ આત્મા ચેતનમય છે, વ્યઘિ સ્વરૂપે મહાવે. સુષુળે.
 તે વ્યઘિ જીવ બોળેપાદ છે, તે સત્ત્વ પરખાતોજી,
 અસત્ દેહમાં શકિતબ્રહ્મ છે, બુદ્ધિથી ઓળખાતો. સુષુળે.
 સર્વે અસ્તિત્વ બ્રહ્મ શ્રુતિથી, આદી અંત બ્રહ્મરૂપજી,

(દ્વિતીયપાદ)

વ્યઘિ સત્ જીવ-દેહ પ્રકાશક, સૂર્યબ્રહ્મનું સ્વરૂપ. સુષુળે.

અહં પ્રજ્ઞાસ્મિ શ્રુતિનાવાદે, વ્યષ્ટિને ઓળખાવેજી,
 શુદ્ધકૃપાએ જીવ પોતાને, જાણી શાન્તિ પાવે. સુષુમે.
 વ્યષ્ટિ સમષ્ટિ અલેહ લાને, જીવ-ગુણ કર્મ જડાયેજી,
 સૌહર્દ સ્વરૂપે ચેતનમયતા, તરવાનો આ પાયો. સુષુમે.

એક દેહમાં વ્યષ્ટિ જીવાત્મા, સમષ્ટિમાં લય જોતોજી,
 (તૃતીયપાઠ)

સમષ્ટિમાં વ્યાપક જાણીને, જીવમતિ જામને ખેતો. સુષુમે.

દેહમાં દેહી થઇને રમતો, તે વ્યષ્ટિ જીવ આત્માજી,

પણ પ્રજ્ઞાંડે રમતો રામજી, સમષ્ટિ વ્યાપક આત્મા. સુષુમે.

અસત્ત્વો જ્યાં ભાવ ન રહેતો, સત્ત્વો જ્યાં ન અભાવજી,

ઉભય અંતમાં ત્રીધા પદાંકિત વ્યાપક નિજ સ્વભાવ. સુષુમે.

વેદશાસ્ત્ર વિષયુપ્રજ્ઞ ઠહે છે, દેહ દેહીથી શુદ્ધરૂપજી,

બુદ્ધિગુહાનો અંતરયામી, શુદ્ધ અખંડ છે અનુપ. સુષુમે.

પ્રજ્ઞાનમાનંદ પ્રજ્ઞા શ્રુતિથી, પ્રતિપાદન છે વેદેજી,

સ્થાવર જંગમ અણુમહત્માં, વ્યાપક વિષય અલેહ. સુષુમે.

વ્યાપક કેરું બાહ્ય શરીર તે, વ્યાપ્ય બુદ્ધિ દરસાયેજી,

વ્યાપ્યમતિની અંતર ચેતન, વ્યાપક પ્રજ્ઞ સિદ્ધ થાય. સુષુમે.

સમષ્ટિ ત્રીભુવાદ સ્વરૂપે, વહે છે વેદ પુરાણેજી,

સમષ્ટિ ને સમજે તે વ્યષ્ટિ-દેહનો વિલય પ્રમાણે. સુષુમે.

ખાંડ તણા હાથીના સ્વરૂપે, ખાંડજ વ્યાપક જાણેજી,

વ્યાપ્ય હાથીની દષ્ટિ તજતાં વ્યાપક સત્ય વખાણે. સુષુમે.

મૃતિકા કેસ અનેક રમકડે, મૃતિકા વ્યાપક એકજી,

વિષવિષ ભાસ દળે હૃદયેથી મૃતિકા સત્ય વિવેક. સુષુમે.

નવરા ના ગરબે ઘટનાં અનેક છીદ્ર દરસાતાંજ,
 છીદ્રાંતરમાં દીપક દર્શતાં, ઘટ દર્શન ગુમ થાતાં. સુણજો.
 દેહ-વ્યઙ્ગિ ને સમઙ્ગિ સાથે, વ્યાખ્ય તથા પ્રતિબંધજી,
 તેથી જીવ કોડી છે ત્રિપાદો, શાસ્ત્રપ્રમાણ નિબંધ. સુણજો.

(તૂર્યપાદ)

ત્રિપાદપર છે તૂર્યપાદનું, ચતુર્થ પ્રહ્લ ઈશ કહીયેજી,
 જેમાં લય-દેહ^૧ વ્યઙ્ગિ-સમઙ્ગિ^૨ વ્યાખ્ય વ્યાપકને લઈએ. સુણજો.
 આ ઈશપદ દેહોથી અળગો, નહિં વ્યઙ્ગિ કે સમઙ્ગિજી,
 એ સર્વેનો સાક્ષી નિરંતર, સાક્ષ ત્રિપદની સ્થિતિ. સુણજો.
 સાક્ષથી ભિન્ન છે સાક્ષી નિર્મળ, તે જીવનહિં શિવ જાણોજી,
 માયિન-ચેતન-આપ મહેશ્વર, કૂટસ્થ-પુરૂષ-વખાણો. સુણજો.
 ત્રિપાદપર એક મેવા દ્વિતીય, પ્રહ્લ શ્રુતિપદ નેતિજી,
 ત્રિપાદ નકારે અવશેષ ચેતન, વિજેય પદવી રહેતી. સુણજો.
 દેહ અહંમમ છુટે વ્યાઙ્ગિ, સોહં તજે તે સમઙ્ગિજી,
 દેહ વ્યઙ્ગિ ને સમઙ્ગિ અહંને, તજે તે ઈશ્વર દષ્ટિ. સુણજો.
 ત્રિપદના ત્રણ આશ્રમ જાણો, તે સોહંમય રહેતાજી,
 તૂર્યાશ્રમમાં સોહં ટળીને, હંસ સ્વરૂપે વહેતા. સુણજો.
 ત્રિપાદનો લય તૂર્યપાદમાં, થાતાં મોક્ષ પ્રમાણોજી,
 જેમાંથી ઉપજે છે ત્રિપાદો, તેનો લય તેમાંજ જાણો. સુણજો.
 ત્રિપાદની ઉત્પત્તિ ઈશમાં, દેહ-લોકતા-ને કર્તાજી,
 સર્વે લયરૂપ નિજનેતિમાં, ઈશ્વર તેજ અકર્તા. સુણજો.

દંડધારી હંસ-કર્મ સંન્યાસી, તૂર્યાશ્રમ વેદવાણીજી,
 જ્ઞાનામૃત રૂપ પયપાન કરતા, તજતા ત્રિદેહ રૂપ પાણી. સુણજો.
 વિષ્ણુ સ્વરૂપે શિવપદ પામી, ઈ નારાયણ બોલેજી,
 ત્રિદેહ લોકતા બ્રમણ ત્યાગવા, તે શિવપદને બોળે. સુણજો.
 શુદ્ધ ચૈતન્ય સાક્ષીના સ્વરૂપે, સાક્ષી ત્રિપાદને પેળેજી,
 તેથી ચિન્માત્રોહં સદાશિવ, વેદ વચન ઉદ્ભવે. સુણજો.
 ઈશ્વર આધન વ્યષ્ટિ સમષ્ટિ, વળી બુદ્ધબુદ્ધ વત્ દેહજી,
 ન્યાયી, નિયામક, નિયંત્ર કહાવે, પ્રારબ્ધનો આધાર એહ. સુણજો.
 માયા કાર્યને વશ વરતાવે, તેથી માયી ગણાતોજી,
 માયા વશ છે વિશ્વ સકલ આ, માહેશ્વર શિવ થાતો. સુણજો.
 વ્યષ્ટિ સમષ્ટિ માયાધિનથી, બંધનરૂપ વિકારીજી,
 સ્વતંત્ર મોક્ષનું દ્વાર સદાશિવ-તૂર્યજ કદયાણુકારી. સુણજો.
 એરણુપર સહુ ધાતુ ધડાતી, પણ એરણુ નિજરૂપજી,
 ધાતુ વિકાર ન લાગે કદાપિ, તેથી કૂટસ્થ સ્વરૂપ. સુણજો.
 (પંચમપાદ)
 વિવર્તિ ભાસે જીવ-ઈશ્વર છે, બિંબ-પ્રતિબિંબ રૂપજી,
 તેથી પર છે કલના વિરહિત, માયાતીત સ્વ ય. સુણજો.
 પરમ પુરૂષ ત્રિગુણાતીત છે તે, અવસ્થાતીત છે વેદજી,
 તે કાલાતીત-દેહાતીત છે, બ્રહ્મણુસ્પતિતે અભેદે. સુણજો.
 સત્યજ્ઞાન મનંત બ્રહ્મથી, શ્રુતિતણે પોકારજી,
 તત્ત્વમસિ રૂપ અક્ષરાતીત તે ઈ નિશ્ચય ઉચ્ચાર. સુણજો.
 દેહ-વ્યષ્ટિ-ને સમષ્ટિ-નેતિ, ચારપાદ વિસ્તારજી,
 સમૂહ રૂપને “ગણુ” ધાતુરૂપ વહતા વેદ વિચાર. સુણજો

સોયમાત્રમા ચતુષ્પાદથી માંડુકય લણુતા ચારજી,
 શક્તિ-સ્વી-વિષ્ણુ-શિવ જાણો, અનુક્રમનો આધાર. સુણજો.
 ચાર અલેદે ગણુરૂપ પોતે, પતિરૂપ ગણુપતિ જાણોજી,
 તે માયાતીત પરમપદ જ્યોતિ, પરબ્રહ્મ સ્વરૂપ વખાણો. સુણજો.
 માયા ઉપાધિ ચાર પાદમાં, પંચમ માયાતીતજી,
 સમથ ઉપાધિ વિરહિત આત્મા આપજ અક્ષરાતીત. સુણજો.
 ચારપાદ રૂપ ત્રિકાલજ્ઞાતા, ઐકાર રૂપ ગળકારજી,
 ત્રિકાલ્લાતીત તે પણુ ઐકારે, મનવાણી વિરહિત ધાર. સુણજો.
 જ્યાં નહિં દેહો-જ્યાં નહિં દેહી, જ્યાં ન સમષ્ટિ આપજી,
 જ્યાં નહિં તૂર્ય, સ્વયં તૂર્યાતીત, નીજ જ્યોતિ છે અમાપ. સુણજો.
 જ્યાં નહિં આશ્રમ-જ્યાં નહિં, વર્ણો, જ્યાં ન સોહં કે હંસજી,
 જ્યાં નહિં માયા-જ્યાં ન વિવતો, તે પોતે પરમહંસ. સુણજો.
 જ્યાં નહિં વાણી-જ્યાં નહિં મનડું, જ્યાં ચિત્ત બુદ્ધિ ન જાણોજી,
 જ્યાં નહિં જ્ઞાન, વિજ્ઞાન, જ્ઞેય ત્યાં, પરમાત્માને પ્રમાણો. સુણજો.
 સ્મર-સ્મર-સમગુરૂજી પોતે, સ્વાનંદ ધન ઉઘોતીજી,
 ચતુષ્પાદ મય બ્રહ્મણુસ્પતિ તે, સ્વયં અપરિમિત જ્યોતિ. સુણજો.
 ચતુષ્પાદ નિજ અંગ સ્વરૂપથી, અંગી ગણુપતિ જાણેજી,
 યોગ સ્વરૂપ તે યોગાતીતને, વેદ સ્વયં રૂપ દાણે. સુણજો.
 વાણી-નાદ-અક્ષર કે શબ્દે, વાક્યે વસે ગણુનાથજી,
 અનંત જીવ-વિધી હરીહર આદી, તેત્રીસ કોટીનો સાથ. સુણજો.
 દૃશ્ય અદૃશ્ય કે જેજે સ્વરૂપે, તેજ અનંત રૂપ હરસેજી,
 અજ્ઞાની જ્ઞાની પશુ તૃણમાં, નિજ જ્યોતિ અમી વરસે. સુણજો.

બુદ્ધિહિન ના દેખે પ્રભુને, પ્રભુ ખાણાંતર ભરીયાળ,
 મળ્યા અવિદ્યા દેહ દષ્ટિ તને, તેજ પરમપદ વરીયા. સુષુન્ને.
 ચતુષ્પાદ અધ્યસ્ત વિકલ્પે, પંચમપદ અધિષ્ઠાનળ,
 અધિષ્ઠાન સ્વસ્વરૂપ ચેતન, નિજ લીલા ઉત્થાન. સુષુન્ને.
 ઈદં પૂર્ણ છે અયં પૂર્ણ છે, પૂર્ણ તણું આ પૂર્ણળ,
 પૂર્ણ થકીને પૂર્ણ ગણાયે, તે અવશેષ છે પુર્ણ. સુષુન્ને
 વાણી મન મય શબ્દ પ્રદ્ધ છે, વાણી રહીત પરપ્રદ્ધળ,
 શબ્દ પ્રદ્ધ કે પરપ્રદ્ધ સૌ, ઝં ઝં ઝં ખં પ્રદ્ધ. સુષુન્ને.
 લીલામય કે લીલા વિરહીત, યોગાતીત પ્રકાશેળ,
 તે વિષ્ણુ અન્ય ન અનન્ય છે, જો સ્વયં જ્યોતિનો વિલાસ. સુષુન્ને.
 દશ્યા દશ્ય મય ચતુષ્પાદમાં અન્વય રૂપ પરમાણેળ,
 દશ્યા દશ્ય હીન ચતુષ્પાદમાં વ્યતિરેકનેજ વખાણે. સુષુન્ને.
 એક એક પાદે અન્વય સાથે યોગ દીસે વ્યતિરેકળ,
 વ્યતિરેકાન્વય મય પ્રભુ પોતે, પ્રદ્ધભૂયનો વિવેક. સુષુન્ને.
 વ્યતિરેકાન્વય વાણી વિરહીત, પોતે સ્વયં પ્રકાશળ,
 બુદ્ધિવિહાર તણને શમતી, જ્યોતિમાં શાન્તિ વિકાસ. સુષુન્ને.
 અન્વય વ્યતિરેક બુદ્ધિ રચના, વિવત્ત રૂપની વાણીળ,
 પ્રભુમાં ન હોય કલ્પિત વાણી, ખાવન પ્હાર નિરવાણી. સુષુન્ને
 પંચમપાદ તે પ્રદ્ધી ભૂતતા, જીવન્મુક્ત પ્રભુ સંતળ,
 યોગી યોગમાં સ્વયં વિનાયક, સત્ય પ્રભુ છે અનંત. સુષુન્ને.
 જિંદુ જિંદુમય મહાસાગરનો અનંત પ્રદ્ધાંડ વિલાસળ,
 પ્રદ્ધાંડ પ્રદ્ધ લીલાખિંચ રમતા, પ્રભુજી સ્વયં પ્રકાસ. સુષુન્ને.

જ્ઞાનાજ્ઞાન વિજ્ઞાને નાથે, જ્ઞાન વિજ્ઞાન લય જતાજી,
તે પરમાત્મા પ્રભુ શાન્ત નિધિ છે, પરમેશ્વર પ્રખ્યાતા. સુણજો!
(સંપ્રજ્ઞાત સમાધિ લક્ષણ) (ભક્તિયોગ)

માયા બ્રમણ ત્યાગ થતાંતો નિજ માયાતીત જાણેજી,
પ્રભુમાં પ્રભુરૂપ અનુભવવાને, સંપ્રજ્ઞાત વખાણે. સુણજો.
સેવામય જીવ-સ્વદેશ પ્રેમે, અસત્ પ્રવાહી ભક્તિજી,
સત્ પ્રવાહ આત્માર્પણ પ્રેમે કરતાં વધે જીવશક્તિ. સુણજો.
દેહ, જીવના સમષ્ટિ તત્ત્વે, સમ ભક્તિનો પ્રવાહજી,
વ્યાપક, વિજયી મતિ ગતિ પેખે, દીન દીન વધતો ચાહ. સુણજો.
સ્વસ્થાન પ્રાપ્તિ સ્વાધન તત્ત્વે, ઇશ મતિ ગતિ પામેજી,
શુદ્ધાંકુર મતિ થતાં સામ્રાજ્યે, સ્વયં સ્વરૂપે વિરામે. સુણજો.
મતિ પતિ પ્રેમ રમતમાં શમતિ, સ્વસ્વાનંદ અભેદજી,
વાણી મન લય ગાતાં શાસ્ત્રો, અરુણલિત પદ વેદે. સુણજો.
સંપ્રજ્ઞાત સમાધિ-તેને, બુદ્ધિ વિહાર ગતિ બંધજી,
નહિં જીવે-જીવ-ઇશ માયાને, એજ સમાધિ પ્રબંધ. સુણજો.
પ્રવૃત્તિમય ગતી-પ્રવૃત્તિ લયની, તે સંપ્રજ્ઞાત વિચારોજી,
જીવ ન જાણે નિજ-પરમાત્મામાં, સમાધિ લક્ષણ સારો. સુણજો.

(અસંપ્રજ્ઞાત સમાધિ લક્ષણ)
પ્રવૃત્તિ યોગ તે સંપ્રજ્ઞાતે, વદે વેદનો મર્મજી,
નિવૃત્તિ અસંપ્રજ્ઞાત વિચારે, શાન્તિ યોગનો ધર્મ. સુણજો.
સમુદ્ર મહાજળ શાન્ત સ્વરૂપે! બિંદુ નહિં સમ ધારોજી,
નિવૃત્તિમાં અષ્ટપ્રકાર વર્ણવે, અનુભવ લક્ષ્યે સારો. સુણજો.

વિતકા^૧નુગત-વિચારા^૨નુગત, આનંદા^૩નુગત જાણો, સુણજો.
 અસ્મિતા^૪નુગત-સાથે સં કરે, અષ્ટપ્રકાર વખાણો. સુણજો.
 અષ્ટપ્રકારે-મતિલય-શાન્તિ, અર્થ સહિત પ્રભુ રમતા, સુણજો.
 આપ સ્વપર-શબ્દાતીત પોતે-પૂર્ણ પરમપદ શમતા. સુણજો.
 અષ્ટ સિદ્ધિમય યોગ પ્રયોગે, મોહિક સિદ્ધ ગણાતા; સુણજો.
 ચમત્કાર મય વચન સિદ્ધિના, બળમાં સિદ્ધ મનાતા. સુણજો.
 સિદ્ધ પુરૂષ ખાતા નિજ તપને, પુનઃ જન્મ પરમાણો; સુણજો.
 તેથી પર તત્વજ્ઞ મુક્ત છે, વેદવચન સત્ય જાણો. સુણજો.
 સિદ્ધિ કેસ મોહ તણે, પ્રભુ મહતા ઉર ભરતા; સુણજો.
 તે જન પરમપદે ગુરુસેવા, કરવા પ્રેમમતિ ધરતા. સુણજો.
 પ્રેમભક્તિ રસ-રસબસ સેવે, સ્વયંજ્યોતિ પદ પામે, સુણજો.
 પરમપદે-ગણુનાથ સેવતાં, ભ્રમ જની મૃત દુઃખવામે. સુણજો.
 સાકર કેરૂં દેહેરૂં સાકર, પૂર્ણ રસામૃત જોશો, સુણજો.
 દોરીમા સર્પાકાર જાંતિ, વિવર્ત મતિ ભ્રમ જોશો. સુણજો.

(સ્વસ્વરૂપ જીવન્મુક્તતા)

સ્વયં પ્રકાસે, તરવર તરવર, જીવ, ઇશ જગની જ્ઞાન્ત, સુણજો.
 તે તે શબ્દ પ્રવાહે વહનરૂપ, આપ પ્રભુ છો શાન્ત. સુણજો.
 કનક તણા કુંડળ બાહ્યાંતર, કનક સત્ય પરમાણો, સુણજો.
 જીવ-ઇશના દૃશ્યાદૃશ્યમાં, પ્રભુજીને સત્ય વખાણો. સુણજો.
 અક્ષર, શબ્દ, સંગાથી માયા, શબ્દાતીત પ્રભુ જાણો, સુણજો.
 ભય જીવ-ઇશ, પુરૂષ પરે તે, પરમ પુરૂષ પરમાણો. સુણજો.

વાણી મનપર-અનુભવ પરતે, સ્વસ્વરૂપ પરમાત્માજી,
 મિથ્યા કલ્પના વિવર્ત મતિએ, ઇશ્વર ને જીવાત્મા. સુજીએ.
 સૌમાં સૌરૂપ સૌથી અગગો, અક્ષરાતીતને કહેજેજી,
 દેહ-જગત-ઈશ જીવ ગતિ ભેદો, શબ્દાતીતમાં વહેજે. સુજીએ.
 જીવ સુષુપ્તિમાં કંઈ ન પેખે. ઇશ સુષુપ્ત નિવૃત્તિજી,
 બ્રહ્મ-સુષુપ્તિમાં શાન્ત પૂર્ણતા-શબ્દ અનુભવ વૃત્તિ. સુજીએ.
 (પ્રભુમય લીલાવિહાર)

હે જીવ ! ! ! તત્ત્વમસિ એમ નિર્ણય, કરતાં શાન્તિ ધરજેજી,
 તત્ પદ ઇશ્વર-ત્વં પદ જીવના, લક્ષ્યાર્થે બંધ તરજે. સુજીએ.
 ચાવત ત્રિપુટીઓ લક્ષ અર્થથી, જીવ બ્રમણને તબવેજી,
 સ્વસ્વરૂપના યોગે સદ્ગુરૂ, પ્રભુમય સ્થિતિ આવે. સુજીએ.
 મૃતિકા પાત્ર પણ મૃતિકા મય છે, એમજ પ્રભુ પ્રકાસીજી,
 મિથ્યા બાન તજી વિચરે તો, આપજ જીએ અવિનાશી. સુજીએ.
 બ્રમ દેહબાન તજે જે જીવતે પરબ્રહ્મ પદ પામેજી,
 હૃદય ગ્રંથીઓ તુટતાં જીવની, વિવર્ત મતિબ્રમ વામે. સુજીએ.
 સર્વ શંકયો વિલય થતાં તો, જીવ સ્વસ્થાને જાતાજી,
 દેહ કર્મ બ્રમ જાળ તોડતાં, પ્રભુ સ્વરૂપમાં સમાતા. સુજીએ.
 ભલે ધનાઢય ભલે અધિકારી, ભલે કુશળ સહુ તંત્રેજી,
 ભલે કર્મમાં નિશ્ચીન ગાળે, ભલે સુલભ સહુ યત્રે. સુજીએ.
 ભલે માન કે ચાંદમાં ગરકે, ભલે પ્રજા બહુ ભાળેજી,
 ભલે કૃપણ ભલે સાકુટ વસતા, ભલે નૃપતિ આ કાળે. સુજીએ.
 ભલે સત્તાધિશ આજ્ઞા મનાવે, ભલે બને જે દિવાનજી,

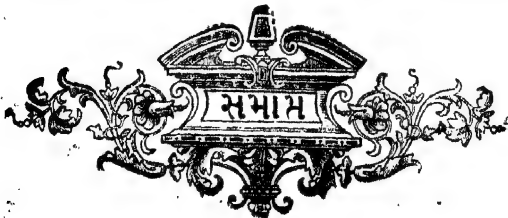

ભલે સુભટ, મહારથી, મલ્લ બનીયા, ભલે અનેક દેહભાન. સુણજો.
 ભલે દિજ કે શૂદ્ર વર્ણશ્રમી, ભલે હાતા કે દયાળુજી,
 ભલે વિરાગી, ત્યાગી દેખાવે, ભલે બનો માયાળુ. સુણજો.
 પણ નિજ પ્રભુપદે ના વિરમે, તો મિથ્યા દેહ વિલાસજી,
 જન્મ વૃથા જાણો તે જીવનો, લોગવે મિથ્યાભાસ. સુણજો.
 માને ન માને તોપણ હાર્યો, પ્રભુને કદા ન પીછાણેજી,
 મન મોટાઈ ભરી મતિ તર્કે, અંધ કશું નવ જાણે. સુણજો.
 દેહ લોગ વિષયે ગુંગળાતા, તેને ન આવે આ કામજી,
 કો શૂરા જગૃત સુમુક્ષુ તે, શોધે પ્રભુ વિશ્રામ. સુણજો.
 રસ વિલાસી જીવ રસમય રહેતા, મુક્ત મુક્તાને ચરતાજી,
 યોગી વિનાયક સ્વયં સ્વરૂપે, નિર્દોહી સ્વરૂપ વિચરતા. સુણજો.
 પ્રભુ કરૂણા તો બોધ પ્રવાહે, જીવ સદ્ગુરુમાં સમાતાજી,
 કાષ્ટ-અગ્નિમાં પડતાં સહેજે, અગ્નિ સ્વરૂપે થાતાં. સુણજો.
 જમરડંસ જો સહન કરે તો, ક્રીટ જમર બની જાયજી,
 અમૃત રસ પીતાં ના અટકે, પ્રહ્લાનીધીમાં સમાય. સુણજો.
 ભલે કુંડળ ભાસ રહે કે ગળે પણ, સુવર્ણ સત્ય છે એજી,
 ભલે જગત જીવ-ધણ જમ ભાસે, તોપણ પ્રભુ તો તેજી સુણજો.
 ઓત પ્રોત પટ સૂત્રજ ભરીયું, ઓત પ્રોતમાં રામજી,
 વસ જુએ પણ સુત્ર ન જોતા, એ આશ્ચર્ય તમામ. સુણજો.
 હશદીશ અખંડ અજર અવિનાશી, દીનરાત્રી મય વાસેજી,
 શખ્તાક્ષર માયા બાહ્યાંતર, સ્વયં પ્રકાશ પ્રકાસે. સુણજો.
 ઓતા વક્તા સ્વસ્વરૂપ છે, અમૃત નિધિમય આપજી,
 મૃગ તૃષ્ણા જળ કાયર મરતા, એ કીયાં જન્મનાં પાપ. સુણજો.

રણાંગણે રણશૂર ઝઝુમે, પાછી પાની નવ ધારે ,
 કોટી કંદર્પ ભરી કામિનીથી, યોગી કદા નહીં હારે. સુણજો.
 કોટી કલ્પમાં દેહ ન સાચો, ગાફલ મરીયો મોહેજી,
 મતિહિણ અહં મમત ગફલતમાં, ગોથાં ખાઈ પડે ભોંયે. સુણજો.
 ખેલ ખેલતાં દાવ ન ચુકે, એજ ચતુરની રીતીજી,
 ખત્રીસ લક્ષણ ખાહોશ નરની પ્રભુ શરણમાં પ્રીતી. સુણજો.
 પંઠ પુરૂષને મંત્ર કે માત્રા, કોઈ ન આવે કામજી,
 પામર-વિષયીને અમૃત પાતાં, ઉલટી કાઢે તમામ. સુણજો.
 ધન્ય જન્મને ધન્ય દેહને, ધન્યજ આ સંસારજી,
 સંત શરણુ પ્રભુ સ્વરૂપે રમતા, ધન્ય ધન્ય અવતાર. સુણજો.
 સત્ય જ્ઞાનમનંત બ્રહ્મ છે અન્ય ન કંઈ લવલેશજી,
 યોગી વિનાયક સ્વયં જ્યોતિ વિણ કાંઈ ન એ અવશેષ. સુણજો.
 ॐ શાન્તિઃ શાન્તિઃ શાન્તિઃ ॥

હાહરો.

પ્રેમ ભક્તિએ અનુભવે, ગુરૂ યોધામૃત સાર;
 પરમપદે સુખથી વસે, ધન્ય ધન્ય અવતાર. ૧
 ગાય શીખે ને સાંભળે, અનુભવે વાણી પ્રકાશ;
 જીવનુક્ત રૂપ વિચરી, અંતે સ્વાનંદ વાસ. ૨

ૐ વિષ્ણુવર ગણેશાય નમઃ

॥ દાન ધર્મ મર્યાદા ॥

રાગ ગરબી.

સદ્ગુરુ ચરણે શીશ નમાવી, કથ્યાણુ હીતની રીતેજ,
 દાન ધર્મ મર્યાદા ધારે, સનાતન માર્ગની પ્રીતે; સુણજો ભક્તજનો
 વેદ શાસ્ત્ર સ્મૃતિ પુરાણુ કેરો, એકજ નિશ્ચય દાનજ,
 જે જીવ પ્રભુ પદ છૂટે સાથે, તજવા મોહનું સ્થાન. સુણજો.
 અહં અસુરની મમતા પ્રકૃતિ, સાથે વસે છે દેહજ,
 સાત્ત્વિક નર અહંકારની સાથે, મમતા તજતા એહ. સુણજો.
 શુદ્ધ સત્ત્વ મર્યાદા સેવે તે, ચાર પદારથ પામેજ,
 પ્રભુદર્શન અભિલાષા પુરણુ, વિપરીતતાને વિરામે. સુણજો.
 સર્વથી શ્રેષ્ઠ છે જીવીતદાન કે અભયદાનની રીતજ,
 જે જીવ ભયભીત થઈ ભટકે છે, રક્ષણુ દેવું ખચિત. સુણજો.
 અવિચારી અવિદ્યાના બળથી અહંજો સપડાતાજ,
 તેને પ્રજ્ઞ વિદ્યાના બેઠથી, ભગૃતિ દેવા ધાતા. સુણજો.
 પ્રજ્ઞાવિદ્યા ધર્મોના બળથી જીવનો મોક્ષ વિચારેજ,
 મહાભાષે વેદાન્ત જ્ઞાનનું, દાન દેવા ઉરધારે. સુણજો.
 ધર્મ-જ્ઞાન ભક્તિરત્ન સેવા, ઉજ્જવલ સુમતિ થાયેજ,
 તેવા શ્રદ્ધ પ્રસિદ્ધ કરીને, જીવને દેતા સાક્ષ. સુણજો.

વળી નિરાશ્રય ઉત્કર્ષ માર્ગે અન્નાદિનું દાનજી,
 સંતયોગી મુક્તોની સેવા, કરવા ધરે સન્માન. સુણજે.
 યોગ્ય ભૂમીમાં ખીજ વાવતાં, શતશુભ લણવા ધારેજી,
 ક્ષેત્ર તીરથ સદ્ગુણના ચણે પાત્ર સ્વરૂપ વિચારે. સુણજે.
 કૃષિકાર આપાડે વાવે, કાર્તિક લણવાનો પ્રેમજે,
 જે કોઈ પુણ્ય કે દાન વીચારે તે નિજ હિતનો નેમ. સુણજે.
 વિષયી જન રક્ષણના દાતા શેકી ખીજને વાવેજી,
 વિષય મોહ વધારતાં આપે, નિજ હિતનો અંત લાવે. સુણજે.
 ભિક્ષુક-અંધ-પંચુ-ગૌરક્ષણ દાન મર્યાદા ધારેજી,
 યથાર્થ સમજી દાન દેતાં તે, નિજ હિત પૂર્ણ વિચારે. સુણજે.
 દેવાલય-ધર્માલય સ્થાપે વળી આંધે નવાણજી,
 પરબ પરમાર્થ જીવોની સેવા કરતા વેદ પ્રમાણ. સુણજે.
 સાત્વિક નરના દાન ધર્મની ઉત્તમ રીત ગણાયેજી,
 સાત્વીક રાજસ ઉભય ગુણેથી, અન્ય દાન પણ થાય. સુણજે.
 નિત્ય-નૈમિત્તિક-સ્વાર્થપરાયણ, દાન વધિ ઊર રાખેજી,
 શુભાશુભ વ્યવહાર માર્ગનો, ખીચડો કરી કરી લાખે. સુણજે.
 સાત્વિક રાજસ રંક હોય તો, કઠી કમર કસી જતોજી,
 ઉદાર સજ્જન ધનીની પાસે દાન કરાવા ધાતો. સુણજે.
 કૃપણ વદે કહી અધમ દુકારા તોપણ હૃદયે ન લાવેજી,
 દાન કર્તાનું હિત વિચારે, મોક્ષની શાન્તી ધરાવે. સુણજે.

એવા વીરને અનંત જીવની સ્હોજે મળતી સેવાજી,
 જાગૃત દાની પુર પૂર્ય લેતા તે પણ ચાખે મેવા.   સુણજો.
 યોગ્ય દાનની રીત ન સેવે, માફ માફ માને ધનજી,
 નિજ કે નિજ કુટુંબ સહોદરમાં કૃપણતા ધારે મન.   સુણજો.
 એવા નરને કૃપણજી જાણો, હાથે તાળાં વાગ્યાંજી,
 તજી જવાના નિશ્ચય છે પણ, પાપનાં કર્મો મગ્યાં.   સુણજો.
 સત્ય વાતતો ઇશ્વર સૃષ્ટિનો કર્તા ધર્તા પણ ઇશજી,
 જેનું છે તેને અર્પણ કરવું એ સાત્વિકની દીશ.   સુણજો.
 નિજ કલ્યાણ ઇચ્છીને કરતા, તે મધ્યમ નર દાનીજી,
 કૃતિ-દાન મર્યાદા સેવતા તે તામસ અભિમાની.   સુણજો.
 કૃપણ અને તેને કંગાલ કહીયે, ધન તો તેનું વહી જાયજી,
 વૈદ-ચોર-અગ્નિ કે રાજ, લઈ જાય નિશ્ચય થાય.   સુણજો.
 એક સ્થળે ના વસતી લક્ષ્મી, યોગાયોગે આવે જાયજી,
 લાભ લેઈ લે સાત્વિક ધીરા, ચતુર પુરૂષ વખણાય.   સુણજો.
 પામર નરને મળે કોઈ યોગે, પણ અધર્મ ધન હોયજી,
 તે જાય અધર્મનું અધર્મ દારે, ધર્મનું ધર્મ પથજાય.   સુણજો.
 એવી દાન મર્યાદા રીતને જાણી સેવામાં જુએજી,
 શ્રેણી વિનાયક દાનધર્મની રીત કોઈ શૂરો જુએ.   સુણજો.

ભરૂચ, આશીસની ખડકા

તા. ૩-૧-૨૪

ૐ શ્રી સદ્ગુરવે નમો નમઃ ॥

પ્રભુના સાચા ભક્ત સજ્જનની સમજણ.

રાગ—થક પ્રેમવશ પતંગીયા—એ.

દેહ મોહ મતિ નહીં જેને, સાચા હરિજન કહીએ તેને. (૨)
અહંમમ બળવૃત્તિ નહિં જેને—સાચા. ટેક૦

દૈવીકે વ્યવહારીક કર્મે, નિશ્ચીન સત્ય વિચારે,
પ્રભુ સમર્પણ થાતાં નિર્મળ, મતિપ્રવાહ સુધારે;
સ્વપ્ને પણ વિકર્મન જેને. સાચા. ૧

ક્રિયામાણ પુરુષાર્થ ભાવનું, તિમિર ધૂંધયથી ટળીયું,
સંચિત્ બળ નિર્માદ્ય ઘટાં તો, પ્રારબ્ધ સુખિમાં ગળીયું;
દેહ ભાવ ન દરસે જેને. સાચા. ૨

ઈશ્વરનું ઐશ્વર્યના રૂએ લોક માન કેમ ગહારે !
હંસ મુક્તા રસ પીયે ઉભાસે, ધ્રુવડ ટોળામાં ન બાશે;
દૈત ભેદ દષ્ટિ નહીં જેને. સાચા. ૩

હર્ષશોક જાળા ન સેવે, માનાપમાન ન ધારે,
મુખ દુઃખાત્મક ભાન ન રાખે, અહંમમ બેડો નિવારે;
દિન નીશ બગૃતી છે જેને. સાચા. ૪

જળ પરપોટો ભાસે તોપણ, જળ સાચુ મન બાણે,
દેહ દર્શને ચેતન તેમજ, શુરૂપાથી પખાણે;
સત્ય જાને દેહ નહિં જેને. સાચા. ૫

કુંભ છીદ્રથી દરસે દીપક, કુંભ મતિ તણ જોતા,
શેષ શેષમાંયે રામ રમે જોઈ, શરીર દૃષ્ટિ જોતા;
અધિષ્ઠાન સત્ય છે જેને.

સાચા. ૧

શ્રવાનળ અજ્ઞાન પ્રગટીયું, સંજમાં ધ્યેય બદાતી,
બેલાન કશામાં મૃત્યુ સન્મુખ, રહેવા ઉર્મી થાતી;
અનુભવ દર્શન છે જેને.

સાચા. ૭

કુંભ દટાયો પાખંડ પ્રજળે, કર્મ બળ થટ ફુટે,
સફળરૂ કરુણા શ્રદ્ધા તોપે, કિલ્લો કુમત્તિનો ફુટે;
ભાગે વિયોગ પ્રભુથી જેને.

સાચા. ૮

વિનય વિવેક ભર્યું હૃદયાંતર, આત્મતા ભરી સુવાસે,
ઉદાર રક્ષીમય અમૃત ઝરણે, જીવન જ્યોતિ પ્રકાશે;
સંતોષ સુ શાંતિ જેને.

સાચા. ૯

ટપક ટપક રસ ટપકે રસ ખસ, ભક્તિ સભરતા ભાળે,
ધ્વાંત નિવારક પંથ પ્રભુમય, સ્વપદ વિહાર નિહાળે;
સ્વયં જ્યોતિ અલેહ છે જેને.

સાચા. ૧૦

પ્રેમ જ્યોતિમાં સુરતા સમાતી, વાણી વિરમતિ ગતિને,

ભક્ત વૃંદ શીખી થેઈ થેઈ નાચે, રીઝવે નિજ પ્રિયપતિને;
સ્વાનંદ તૃપ્તિ છે જેને.

સાચા. ૧૧

નાથ નિરંજન દરસી સ્પરસી, અનુભવ ધરતા શાંતિ,
સ્વપર પરમપદ કહે ન બોલે, જનિ મૃતિકેરી ન જાંતી;
મળે યોગી વિનાયક જેને.

સાચા. ૧૨

તા. ૧૪-૧-૨૩

ગોપીસની ખડકી—મરુચ.

સ્વસ્વરૂપ પદ પ્રાપ્તિ.

(સ્તવન ૨૪૮)

રાગ ધનાશ્રી.

પરમપદ પહોચો હે જીવરાજ,

બહારે સદ્ગુરૂ પ્રિયપતિ રાજ. પરમપદ. ૧

ધીરજ ઢાલ થહો વીપત ઢાલવા, ક્ષમા શસ્ત્ર અભયુદય પાળવા;
દયા કવચ અહિંસાને ન્યાળવા, પ્રભુ કૃપાને કાજ. પરમપદ. ૧

ધર્મ કર્મ બળ ઉર્ધ્વ ગતિ માટે, દાન ભાથુ નિર્વાહને સારે;
સંતોષ તીર્થના શાન્તિ ઘાટે, રમવા વસો રામરાજ. પરમપદ. ૨

પ્રભુ પ્રસાદ સુમતી સંગલેજે, મન કુટુંબ અહી રહેવા દેજે;
દ્વંદ્વ વીરોગ તાપો સહુ સહેજે, ત્યાગી મોહ સમાજ. પરમપદ. ૩

પુનઃ જન્મનો તજવો દાવો, દુર્લભ લેવો પરમપદ લહાવો;
અલેહ ગુરૂ પ્રભુમાં પ્રેમભાવો, કઠીણ તજવી લોકલાજ. પરમપદ. ૪

ચિંતન સંગ શત્રુના ત્રાસો, જ્યાં લગ મુમુક્ષુપુર નહિં વાસો;
અસંગ શસ્ત્ર દ્રઢ કાપે આ ભાસો, ભુમિગમન થાય ત્યાજ. ૫

દ્રશ્યવાસના ભાવિ વિલાસો, તજતાં ઉજજવલ ઉદય પ્રકાશો;
સોહં ચેતનરસ બળ વીરવાસો, સરતું ઉધ્વગતિ કાજ. પરમપદ. ૬

ચરણ નાવ શીતળતા સ્થાપે, સત્ય નિરીક્ષણ અજ્ઞાન કાપે;
 ઉદાર હૃદય તૃપ્તિ સુખ આપે, અમય નિરંકુશ ઝાંઝ પરમપદ. ૭
 સેવા પ્રભાવ ઉણ્ણતા ટાળે, તપપ્રભાવ જ્ઞેય જ્યોતિ નીહાળે;
 સાક્ષી પ્રભાવ શ્રમ મિથ્યાભાળે, હંસ મુક્ત મયપાજ. પરમપદ. ૮
 સ્વાધિન વિમાન ગુરુગમ સાધી, માત્ર સુમતી સંગજ નિરૂપાધી;
 ધ્યાન ગગન સુગમન સમાધી, અન્યન સ્હેવાય સાજ. પરમપદ. ૯
 દ્વૈત ઉપેક્ષા અદ્વૈત પ્રજળે, સ્વસંવેદ પરવાણી રસ લે;
 માત્ર સદ્ગુરુ જ્યોત જળહળે, ઝંશાન્તિ અધિરાજ. પરમપદ ૧૦
 સ્વાહા સ્વધા વિનિયોગ ન રહેતો, નાદ શબ્દાક્ષર ભરપાઈ રહેતો;
 પરમહંસપદ ધામ છે એતો, પુણ્ય યોગી મહારાજ. પરમપદ. ૧૧
 કૃતાર્થ ખંધન મુક્ત ન ઢરસે, અહોનીશ અમૃત ઘનરસ વરસે;
 યોગી વિનાયક પ્રભુપદ ઢરસે, સ્વસ્વાનંદ શિરતાજ. પરમપદ. ૧૨

તા. ૩-૨-૨૭

ઓપ્રીસની ખડકી—ભરૂચ.

સનાતન વેદિક ધર્મના આસ્થાવાન-સંત સમાગમના
ગ્રેમી, વેદાન્તવિદ્યાના ઉત્સાહી, પરમ પ્રેમ ભક્તિરસના વિલાસી
આત્મજંધુઓના કલ્યાણના માર્ગદર્શક, એથી વાઢી—

ૐકાર બ્રહ્મ ઉપાસના-અને મૂર્તિ પૂજા	....	૨—૮-૦
અદ્વૈત ચિંતામણી	....	૨—૦-૦
સ્વાનંદ બ્રહ્મવિદ્યાસ ભાગ ૨ જો	....	૧—૪-૦
સ્વાનંદ મહોદધી....	....	૧—૮-૦
જીવન્મુક્તાનુભવ....	....	૮—૮-૦
ક્ષાત્રધર્મ મિમાસા	....	૧— ૦
શ્રી ગુરૂગીતા-ગુજરાતી ટીકા સાથે	....	૦—૬-૦
શ્રી ગણેશગીતા	....	૦—૧૦-૦
શ્રી ગણેશ મહિમ્ન ટીકા	....	૦—૨-૦
શુદ્ધા કૃષ્ણા ચતુર્થિવૃત્ત નિર્ણય	....	૦—૨-૦
ગણેશા ધર્વશિર્ષ ભાષ્ય-ગુજરાતી ટીકા સાથે....	....	૦—૮-૦
મહાવેદાન્ત જ્ઞાનયોગ દર્શન નકસો....	....	૦—૪-૦
પરમપદ વિલાસ....	....	૦—૪-૦
પ્રણવ દર્શન	....	૦—૨-૦
પ્રણવ દર્શન રહસ્ય-પંચપુત્રીયો	....	૦—૧-૬
સ્વધર્મ ભાસ્કર	....	૦—૬-૦
નિરાલમ્બોપનિષદ-ગુજરાતી ટીકા સાથે	....	૦—૮-૦

મળવાનું ઠેકાણું—રસીકપ્રગ્મા બુલેશ્વર મેહેતા.

મંદિર—ભુલ્લવાહા.

અથવા ?

ઈ સ્વામીશ્રી વિનાયક

ચોખી

મુંબાઈ, સુરત, ભરૂચ, વડોદરા, અમદાવાદ
આદિ પુણ્યભાગી નગરીઓમાં.

કોઈ છે કે દાનવિર પુરુષ ???

સનાતન ધર્મ મર્યાદાપૂર્વક—બ્રહ્મવિદ્યા વેદાન્તજ્ઞાન
ભક્તિરસથી ભરપુર—રાગ—રાગીણીયુક્ત—સાદી અને સરળ
સમજ સાથે—જીવને ઇશ્વર સ્વરૂપની જાગૃતી—અને
પરબ્રહ્મ સ્વરૂપથી અલેહતાના સિદ્ધાન્તના આનંદને આપનાર
(૩૦૦)—સ્તવનોનોસંગ્રહ—

માત્ર લોક કલ્યાણાર્થે છપાવવાને માટે—

બ્રહ્મવિદ્યાનું ઉત્તમોત્તમ દાન આપનાર—

કોઈ ધનવાન ગૃહસ્થ—સકલરાજ જાગો છો કે ???

બ્રહ્મવિદ્યા દાન સમાન દાન નથી.

લખો ચા મળો—

સ્વા

૬

ગોગી મહારાજ.

દિલ્હી,

